

Sygn. akt III Ca 266/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Andrzej Dyrda

Sędzia SO Anna Hajda (spr.)

Sędzia SR (del.) Łukasz Malinowski

Protokolant Beata Michalak

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2016 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa A. K. (1), I. K. , A. M., S. M. (1) i A. K. (2)

przeciwko S. M. (2)

z udziałem interwenienta ubocznego (...) Spółki Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 30 listopada 2015 r., sygn. akt I C 702/11

1. **prostuje zaskarżony wyrok oznaczając go jako „wyrok częściowy”;**
2. **zmienia zaskarżony wyrok w punktach 1, 4, 6, 8 i 10 w ten sposób, że ustawowe odsetki od wskazanych w nich kwot zasądza od dnia 2 października 2010 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i ustawowe odsetki za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r.;**
3. **oddala apelację w pozostałej części;**
4. **zasądza od pozwanej na rzecz powodów:**
 - a) **A. K. (1) kwotę 300 zł (trzysta złotych),**
 - b) **I. K. kwotę 90 zł (dziewięćdziesiąt złotych),**
 - c) **A. M. kwotę 300 zł (trzysta złotych),**
 - d) **S. M. (1) kwotę 90 zł (dziewięćdziesiąt złotych),**
 - e) **A. K. (2) kwotę 600 zł (sześćset złotych)**

tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11 sierpnia 2011 roku powodowie A. K. (1), I. K., A. M., S. M. (1), A. K. (2), D. K. i J. K. wnieśli o zasądzenie od pozwanej S. M. (2) kwot wskazanych w pozwie na rzecz każdego z powodów z ustawowymi odsetkami od dnia 29 września 2010 roku do dnia zapłaty. Nadto powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanej na rzecz każdego z nich kosztów procesu.

W odpowiedzi na pozew pozwana S. M. (2) wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na jej rzecz kosztów procesu. Nadto pozwana wniosła o zawiadomienie o toczącym się postępowaniu jej ubezpieczyciela – (...) Spółki Akcyjnej w W..

W interwencji ubocznej po stronie pozwanej (...) Spółka Akcyjna w W. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na rzecz interwenienta ubocznego kosztów procesu.

W dniu 11 października 2015 roku zmarła powódka J. K., która była opiekunem prawnym powoda D. K.. Postanowieniem z dnia 25 listopada 2015 roku Sąd zawiesił postępowanie w zakresie żądań tych powodów na podstawie art. 174 § 1 pkt. 1 kpc.

Wyrokiem z dnia 30 listopada 2015 roku Sąd Rejonowy w Zabrze zasądził od pozwanej na rzecz powoda A. K. (1) kwotę 5.000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 29 września 2010 roku, w pozostałej części powództwo powoda A. K. (1) oddalił, akoszty procesu między powodem A. K. (1) a pozwaną wzajemnie zniósł.

Zasądził Sąd Rejonowy od pozwanej na rzecz powódki I. K. kwotę 1.000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 29 września 2010 roku oraz kwotę 321,38 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu. Zasądził Sąd Rejonowy od pozwanej na rzecz powoda A. M. kwotę 5.000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 29 września 2010 roku oraz kwotę 941,38 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu. Zasądził Sąd I instancji od pozwanej na rzecz powódki S. M. (1) kwotę 1.000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 29 września 2010 roku oraz kwotę 321,38 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu. Nadto zasądził Sąd Rejonowy od pozwanej na rzecz powódki A. K. (2) kwotę 10.000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 29 września 2010 roku wraz z kwotą 1791,28 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu. W ostatnim punkcie rozstrzygnięcia nakazano pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zabrze kwotę 3808,77 złotych tytułem wydatków wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa.

Podstawą tej treści rozstrzygnięcia było ustalenie, że w dniu 4 października 2009 roku w niedzielę w należącej do pozwanej S. M. (2) Restauracji (...) w Z. odbyło się przyjęcie okolicznościowe, którego organizację zlecił A. K. (1). W przyjęciu uczestniczyli między innymi powodowie A. K. (1), I. K., A. M., S. M. (1) i A. K. (2). Za organizację przyjęcia powód A. K. (1) zapłacił kwotę 1.500,50 zł. Potrawy na przyjęcie zostały przygotowane w restauracji pozwanej. Powodowie A. K. (1) i I. K. dostarczyli na przyjęcie ciasto upieczone przez powódkę I. K. oraz słodczyce zakupione cukierni (...) w G.. Przyjęcie skończyło się około godziny 20. Powodowie po powrocie do domu niczego nie jedli. Następnego dnia tj. 5 października 2009 roku powodowie zaczęli odczuwać objawy zatrucia pokarmowego.

Postępowanie przeprowadzone przez Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny w G. nie wykazało w badanych do restauracji pozwanej produktach obecności bakterii chorobotwórczych. Nie pobrano próbek potraw z przyjęcia, gdyż zostały one usunięte przed rozpoczęciem kontroli sanitarnej, zgodnie z obowiązującymi przepisami. W trakcie kontroli stwierdzono nieprawidłowości natury sanitarno-higienicznej. Badania szczepów bakterii Salmonella enteritidis wykazały, że pochodziły one z jednego źródła zakażenia. Zakażenie bakteriami Salmonella enteritidis pochodzącymi prawdopodobnie z jednego źródła stwierdzono u powodów A. K. (1), I. K., A. M. i S. M. (1), jak również u pracownika pozwanej, kucharza J. S..

Pracownik pozwanej J. S., mimo stwierdzonego nosicielstwa Salmonelli, nie wykazywał żadnych objawów chorobowych. W okresie, w którym doszło do zakażenia, J. S. posiadał wszelkie wymagane prawem i odpowiadające wymaganiom medycyny pracy badania, warunkujące pracę w gastronomii.

Badania typowania bakteriofagowego wykazało, że zakażenie wszystkich osób pochodziło z jednego źródła. Najbardziej prawdopodobnym źródłem zakażenia był pracownik pozwanej – kucharz J. S.. W przypadku, gdy źródłem zakażenia był kucharz nie można było wykluczyć, iż do zakażenia doszło jedynie u części gości lokalu gastronomicznego.

W tak ustalonym stanie faktycznym zważył Sąd Rejonowy, że roszczenie powodów zasługiwało na uwzględnienie co do zasady. Wskazał Sąd I instancji, że odpowiedzialność pozwanej opiera się na przepisach o odpowiedzialności za produkt niebezpieczny – art. 449¹ i n. kc, a powodowie w sposób należyty wykazali, że do zatrucia pokarmowego i zakażenia bakteriami Salmonella doszło wskutek spożycia posiłków podczas imprezy okolicznościowej zorganizowanej w lokalu należącym do pozwanej. Okoliczności sprawy, potwierdzone opiniami biegłych, jednoznacznie wskazują, że to zakażone przez kucharza produkty były źródłem dolegliwości powodów, powodowie bezspornie nie mieli z kucharzem osobistej styczności. Zdaniem Sądu wniosek taki jest uprawniony nawet bez potrzeby sięgania po domniemania faktyczne przewidziane przepisem art. 231 kpc.

Dalej wskazał Sąd Rejonowy, że przepisy o odpowiedzialności za produkt niebezpieczny dotyczą zarówno odpowiedzialności w zakresie odszkodowania, jak i zadośćuczynienia. Powodowie w sprawie domagali się zasądzenia zadośćuczynienia, z wyjątkiem powoda A. K. (1), który domagał się również odszkodowania.

W zakresie żądania odszkodowania powództwo A. K. (1) – w ocenie Sądu Rejonowego - nie zasługiwało na uwzględnienie. Oceniając żądane przez powodów kwoty zadośćuczynienia wskazał Sąd I instancji, że poza żądaniem powoda A. K. (1), zasługiwały one na uwzględnienie. Zgodnie z art. 445 § 1 kc w zw. z art. 444 § 1 kc suma zadośćuczynienia ma być odpowiednia. Biorąc pod uwagę dolegliwości powodów związane z zatruciem pokarmowym, uciążliwą i mało komfortową konieczność dostarczania szeregu próbek kału do badań mikrobiologicznych, utrudnienia w życiu rodzinnym i towarzyskim, żądane przez powodów I. K., A. M., S. M. (1), a przede wszystkim A. K. (2). Nie wymaga szerszego uzasadnienia, że dolegliwości związane z biegunów i wymiotami powodują dyskomfort i są bardzo uciążliwe. Zakażenie i nosicielstwo Salmonelli spowodowało również znaczące komplikacje w życiu rodzinnym powodów.

Dokonując oceny roszczenia A. K. (1) w zakresie, w jakim żądał on zadośćuczynienia Sąd zważył, że było ono zasadne jedynie co do kwoty 5.000 zł. Wobec powyższego Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda A. K. (1) kwotę 5.000 zł, na rzecz powódki I. K. kwotę 1.000 zł, na rzecz powoda A. M. kwotę 5.000 zł, na rzecz powódki S. M. (1) kwotę 1.000 zł oraz na rzecz powódki A. K. (2) kwotę 10.000 zł, w każdym wypadku z ustawowymi odsetkami od dnia 29 września 2010 roku.

Podstawą prawną wyroku jest art. 449¹ § 1 kc w zw. z art. 445 § 1 kc i art. 444 § 1 kc, a w zakresie odsetek art. 481 § 1 kc. Orzekając o odsetkach Sąd miał na uwadze, że wyrok zasądający zadośćuczynienie ma charakter deklaratoryjny, mimo znacznej swobody Sądu w określeniu wysokości samego zadośćuczynienia.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc, Pomiędzy powodem A. K. (1), a pozwaną Sąd wzajemnie zniósł koszty procesu, na podstawie art. 100 kpc.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd Rejonowy nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Zabrze wydatki wyłożone tymczasowo przez Skarb Państwa.

Z wyżej wskazanym orzeczeniem nie zgodziła się pozwana wywodząc apelację i zaskarżając wyrok :

- w pkt 1 w części zasądzającej na rzecz powoda ad 1 odsetki ustawowe od kwoty 5.000,00 złotych za okres od dnia 29 września 2010 roku do dnia 30 listopada 2015 roku;

- w pkt 4 w części zasądzającej na rzecz powódki ad 2 odsetki ustawowe od kwoty 1.000,00 złotych za okres od dnia 29 września 2010 roku do dnia 30 listopada 2015 roku;

- w pkt 6 w części zasądzającej na rzecz powoda ad 3 odsetki ustawowe od kwoty 5.000,00 złotych za okres od dnia 29 września 2010 roku do dnia 30 listopada 2015 roku;

- w pkt 8 w części zasądzającej na rzecz powódki ad 4 odsetki ustawowe od kwoty 1.000,00 złotych za okres od dnia 29 września 2010 roku do dnia 30 listopada 2015 roku;

- w pkt 10 w części zasądzającej na rzecz powódki ad 5 odsetki ustawowe od kwoty 10.000,00 złotych za okres od dnia 29 września 2010 roku do dnia 30 listopada 2015 roku.

Skarżąca zarzuciła obrazę przepisów art. 455 kc w zw z art. 481§ 1 kc. W oparciu o tak sformułowany zarzut domagała się zmiany zaskarżonego wyroku przez przyjęcie, że odsetki ustawowe od kwot zasądzonych na rzecz powodów winny być ustalone za okres od dnia wyrokowania przez Sąd I instancji do dnia zapłaty. Nadto pozwana wniosła o zasądzenie na swoją rzecz od powodów kosztów procesu w postępowaniu odwoławczym według właściwych norm.

W odpowiedzi na apelację powodowie domagali się jej oddalenia i zasądzenia na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zaskarżone orzeczenie w nieznacznej części wymagało korekty i to nie wobec trafności zarzutów zawartych w apelacji.

Zasadniczo Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił w sprawie stan faktyczny, wskazał fakty, które uznał za udowodnione oraz dowody, na których się oparł. Z tak ustalonego stanu faktycznego wyprowadził Sąd I instancji trafne wnioski, prawidłowo stosując przepisy prawa, także w części obejmującej należność odsetkową.

Wskazania wymaga, że wymagalność roszczenia o zadośćuczynienie, a tym samym i początkowy termin naliczania odsetek ustawowych za opóźnienie w jego zapłacie zależy od okoliczności każdego indywidualnie rozpatrywanego przypadku, co oznacza, że datą początkową biegu odsetek ustawowych może być zarówno dzień wyrokowania, jak i dzień poprzedzający datę wydania przez sąd orzeczenia zasądzającego stosowne zadośćuczynienie. Zasądzenie odsetek ustawowych od daty wyrokowania byłoby uzasadnione, gdyby na wysokość zadośćuczynienia wpływ miały okoliczności zaistniałe po dacie zgłoszenia roszczenia. Jeśli zaś znane lub dające się ustalić okoliczności mające wpływ na jego wysokość istniały w dacie zgłoszenia roszczenia i już wówczas było ono uzasadnione, stan opóźnienia powstaje od daty, kiedy świadczenie powinno być spełnione. Nie jest bowiem tak, że obowiązek zapłaty zadośćuczynienia powstaje dopiero z chwilą wydania lub uprawomocnienia się orzeczenia sądowego. Nie ma bowiem żadnych przeszkód ku temu, by, co do zasady, roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia były rozpoznawane i uwzględniane na drodze pozasądowej. W części, w jakiej przyznane zadośćuczynienie znajduje uzasadnienie w zgłoszonym osobie odpowiedzialnej za szkodę roszczeniu, odsetki należą się od daty wymagalności związanej z faktem zgłoszenia żądania przyznania zadośćuczynienia. Jest tak dlatego, ponieważ skoro pokrzywdzony oceniał swoją szkodę na określonym poziomie, akceptowanym w wyroku uwzględniającym powództwo, pozwany powinien był się liczyć z obowiązkiem spełnienia roszczenia w takiej usprawiedliwionej wysokości i tym samym musi zapłacić odsetki za czas opóźnienia w spełnieniu świadczenia. Jak to wskazano w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2013 roku, sygn. akt II PK 53/13 jeżeli zobowiązany nie płaci zadośćuczynienia w terminie wynikającym z przepisu szczególnego lub w terminie ustalonym zgodnie z art. 455 in fine k.c., uprawniony nie ma niewątpliwie możliwości czerpania korzyści z zadośćuczynienia, jakie mu się należy już w tym terminie. W konsekwencji odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu już w tym terminie powinny się należeć od tego właśnie terminu. Stanowiska tego nie podważa pozostawienie przez ustawę zasądzenia zadośćuczynienia i określenia jego wysokości

w pewnym zakresie uznaniu sądu. Przewidziana w art. 445 § 1 k.c. możliwość przyznania przez sąd odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za krzywdę nie zakłada bowiem dowolności ocen sądu, a jest jedynie konsekwencją niewymiernego w pełni charakteru okoliczności decydujących o doznaniu krzywdy i jej rozmiarze. Mimo więc pewnej swobody sądu przy orzekaniu o zadośćuczynieniu, wyrok zasądzający zadośćuczynienie nie ma charakteru konstytutywnego, lecz deklaracyjny.

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy powodowie już w kierowanym do pozwanej wezwaniu do zapłaty określili wysokość żądanych kwot z tytułu zadośćuczynienia, które to kwoty następnie zostały wskazane w pozwie. Zatem już na etapie postępowania przedsądowego powodowie oceniali wysokość należnego im zadośćuczynienia w sposób określony w pozwie. Do tak określonych kwot odniósł się Sąd uwzględniając żądanie pozwu. Podkreślenia przy tym wymaga, że – jak wynika z pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia – na wysokość zasądzonego zadośćuczynienia nie miały wpływu jakiejkolwiek okoliczności zaistniałe po wezwaniu pozwanej do zapłaty i po dacie wpływu pozwu. Wobec powyższego trafnie uznał Sąd Rejonowy, że żądanie w zakresie należności odsetkowej uzasadnione jest od dnia wymagalności roszczeń określonego w pisemnym wezwaniu do zapłaty. Jednak uszło uwadze Sądu Rejonowego, że jak wynika z kopii dowodu doręczenia, pozwana odebrała wezwanie do zapłaty w dniu 24 września 2010 roku, zatem 7-dniowy termin do spełnienia świadczenia upływał w dniu 1 października 2010 roku. Stąd roszczenie powodów stało się wymagalne w dniu 2 października 2010 roku.

Zatem w wyżej wskazanym zakresie apelacja podlegała uwzględnieniu, stosownie do dyspozycji art. 386 § 1 kpc. W pozostałym zakresie apelację jako bezzasadną należało oddalić na zasadzie art. 385 kpc. Równocześnie sprostowaniu podlegało oznaczenie zaskarżonego wyroku, który w istocie był wyrokiem częściowym wobec faktu, że w stosunku do dwojga powodów postępowanie zostało zawieszona. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono stosownie do dyspozycji art. 98 kpc i art. 108 kpc.

SSR (del.) Łukasz Malinowski SSO Andrzej Dyrda SSO Anna Hajda